

Sygn. akt : VU 280/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania J. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 9 stycznia 2013 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 9 stycznia 2013 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy J. C. prawo do emerytury od dnia 05 stycznia 2013 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia,

III. zasądza od strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy J. C. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 280/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po rozpoznaniu wniosku z 20 grudnia 2012r., decyzją z dnia 9 stycznia 2013r. odmówił J. C. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że ubezpieczony nie spełnia wymogów od których zależy prawo do emerytury zawartych w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach, albowiem udowodnił łącznie 24 lata, 3 miesiące i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych, wobec wymaganych 25 lat. Jednocześnie Zakład podał, że nie uznał wnioskodawcy okresu pracy na gospodarstwie rolnym rodziców w czasie wakacji tj. od 25 czerwca do 31 sierpnia 1969r., od 25 czerwca do 31 sierpnia 1970r., od 25 czerwca do 31 sierpnia 1971r., od 25 czerwca do 31 sierpnia 1972r.

i od 25 czerwca do 31 sierpnia 1973r. W uzasadnieniu wskazał, iż praca ta wykonywana była przez wnioskodawcę sezonowo i nie miała charakteru stałego.

Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych – jego interesy reprezentował bowiem adwokat.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył J. C. wnosząc o jej zmianę przez przyznanie mu prawa do emerytury.

Na uzasadnienie swojego stanowiska skarżący podał, iż przedmiotową decyzję uważa za błędną bowiem każdorazowo w okresie wakacji pracował w gospodarstwie rolnym rodziców przez ok. 16 godzin codziennie. Gospodarstwo rodziców miało ponad 12 ha w tym ok. 4 ha łąk, hodowano w nim ok. 30 sztuk bydła, 20 świń, drób. Wskazał, iż wykonywał wszystkie prace polowe, przy sianokosach, żniwach, uprawach buraków i innych warzyw. Gospodarstwo rodziców w tym czasie nie było zmechanizowane i wszystkie prace wykonywane były ręcznie.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko tak jak zaskarżoną decyzję.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca J. C. urodził się w dniu (...) wiek 16 lat ukończył w dniu (...), a 60 lat w dniu(...)

W dniu 20 grudnia 2012r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę.

Wnioskodawca nie jest członkiem OFE, ma uznane przez organ rentowy 16 lat pracy w szczególnych warunkach oraz 24 lata, 3 miesiące i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

(bezsporne)

J. C. od urodzenia do 28 lutego 1984r. mieszkał w T.. W okresie od września 1968r. do czerwca 1972r. uczył się w Liceum (...), a następnie w studium (...) od września 1972 do czerwca 1974r. Prace zawodową poza rolnictwem podjął od 5 listopada 1974r. w (...)Z..

Jego ojciec P. C. w okresie od 7 października 1960r. do 5 marca 1975r. prowadził gospodarstwo rolne, położone w T. o pow. 12, 86 ha. Dodatkowo dzierżawił ponadto ok. 6 ha gruntów. Gospodarstwo nie było zmechanizowane. Wszystkie prace wykonywano ręcznie, przy użyciu prostego sprzętu. Zmiana w tym zakresie nastąpiła w 1975r. kiedy to został zakupiony ciągnik. W gospodarstwie na stałe pracowała matka wnioskodawcy, jego ojciec, starsza o 3 lata siostra, 2 młodsze o 1-2 lata siostry. Ojciec dodatkowo dorywczo pracował w miejscowej spółce wodnej przy czyszczeniu rowów melioracyjnych.

W gospodarstwie tym na uprawy lnu przeznaczano 3-4 ha, ziemniaków 1, 5 ha, na łąki 4 ha. Ponadto uprawiano buraki pastewne, zboża, warzywa. Hodowano ponad 20 krów, 20 świń, 30 owiec, 90-100 sztuk drobiu (kur, kaczek, gęsi), 2 konie. W okresie każdych wakacji na przestrzeni lat 1969-1974 – wnioskodawca zawsze pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. W czerwcu przy sianokosach (koszeniu, przewracaniu, suszeniu, zbiorze, układaniu w kopy, przewożeniu do stodoły nawet do 30 wozów dziennie), następnie w lipcu przy żniwach (koszeniu, zbieraniu, wiązaniu, układaniu w snopki, przewózce i młócce), na przełomie lipca i sierpnia oraz w sierpniu przy uprawie lnu w szczególności przy jego wyrywaniu, zbieraniu, układaniu, suszeniu, wiązaniu i zbieraniu. Ponadto w okresie wakacji wykonywał prace przy hakaniu buraków i ziemniaków, ich odchwaszczaniu obsypywaniu. Ponadto codziennie wykonywał szereg prac związanych z przygotowaniem karmy i nakarmieniem zwierząt hodowanych w gospodarstwie. Sprzątał oborę, stajnię, chlewnię i kurnik.

Prace te wykonywane były przez wnioskodawcę codziennie w okresie wakacji przez wiele godzin od 8 do 16 dziennie.

Dowody:

- akta ubezpieczeniowe : wnioski k. 2,
- kwestionariusz k. 5,
- zaświadczenie o gospodarstwie rolnym k. 15,
- zaświadczenie o zamieszkaniu k. 16 i 17,
- decyzja z 9 stycznia 2013r. k. 24
- zeznania świadków: A. F. 00:03:58-00:18:18
- J. H. 00:18:37-00:30:24
- wyjaśnienia wnioskodawcy: 00:30:32-00:48:26

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt.1, tj. innym niż 65 lat dla mężczyzn. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I tak zgodnie z § 4 tego Rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej cytowane przepisy znajdują zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 obowiązujący do dnia 31 grudnia 2012r.).

W sprawie bezspornym był fakt i w dacie wydania decyzji J. C. miał ukończone 60 lat, nie był członkiem OFE oraz że wykazał 16 lat okresów pracy w szczególnych warunkach. Sporną kwestią, wymagającą ustalenia Sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiada 25 letni okres składkowy i nieskładkowy.

Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczony nie spełnia tego warunku, ponieważ udokumentował jedynie 24 lata, 3 miesiące 21 stażu. Organ rentowy odmówił jednocześnie zaliczenia do stażu wnioskodawcy okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie wakacji nie uznał wnioskodawcy okresu pracy na gospodarstwie rolnym rodziców w czasie wakacji tj. od 25 czerwca do 31 sierpnia 1969r., od 25 czerwca do 31 sierpnia 1970r., od 25

czerwca do 31 sierpnia 1971r., od 25 czerwca do 31 sierpnia 1972r. i od 25 czerwca do 31 sierpnia 1973r. – wskazując, iż praca ta wykonywana była przez wnioskodawcę sezonowo i nie miała charakteru stałego.

Sąd nie podzielił stanowiska strony pozwanej w tym zakresie. Sam fakt, iż praca w gospodarstwie rolnym rodziców (ojca) była przez wnioskodawcę świadczona sezonowo nie przekreśla uznania jej za okres, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) – a który stanowi, iż przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczeniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 01 stycznia 1983r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Wyżej cytowany przepis dopuszcza zatem zaliczenie do stażu pracy - przypadających przed dniem 01 stycznia 1983 r. - okresów pracy w gospodarstwie rolnym - po ukończeniu 16 roku życia. Jednakże dopuszczalność uwzględnienia tych okresów należy co najmniej ocenić poprzez wykonywanie takiej pracy przez osobę ubezpieczoną w wymiarze nie niższym niż połowa normalnie wykonywanego czasu pracy tj. minimum przez 4 godziny dziennie. Nie ma przy tym znaczenia, czy jest to praca wykonywana codziennie przez cały rok kalendarzowy, czy też w określonych miesiącach. Tym bardziej, że faktycznie nagromadzenie dużej ilości zajęć w gospodarstwie rolnym przypada na wiosnę, a szczególnie w okresie miesięcy letnich. Nie ma żadnych przesłanek by odmówić takiego charakteru pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców, skoro w okresie wakacji wnioskodawca nigdzie nie wyjeżdżał, mieszkał z rodzicami, oraz jak wynika ze zgodnych zeznań świadków i wyjaśnień J. C. – po zakończeniu roku szkolnego co najmniej od 25 czerwca, codziennie przez ok. 8-16 godzin wykonywał prace w gospodarstwie rolnym zarówno polowe jak i przy obrządki przy zwierzętach. Zakres tych prac był duży, szczególnie że wykonywane one były ręcznie przy użyciu zaprzęgu konnego oraz prostych narzędzi i maszyn rolniczych. Zaś powierzchnia tego gospodarstwa, wielkość i charakter upraw oraz duża ilość hodowanych zwierząt wyraźnie wskazuje na ogrom wykonywanej w tym czasie przez wnioskodawcę

Praca wykonywana przez wnioskodawcę – w spornym okresie – w gospodarstwie rolnym rodziców nie miała, w ocenie sądu, charakteru pomocy doraźnej, okazjonalnej ani dorywczej.

Mając na względzie przedstawione powyżej okoliczności sąd uznał, iż sporne okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców - winny być uzupełniająco zaliczony do łącznego stażu - jako okresy uzupełniające – w wymiarze 8 miesięcy i 20 dni. Co daje wnioskodawcy łączny staż w wymiarze 25 lat i 11 dni. W konsekwencji powyższych rozważań sąd uznał, iż na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca ma 25-letni staż, w tym 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach a nadto na dzień wydania decyzji ukończył 60 lat i nie był członkiem OFE. Spełnił więc wszystkie przesłanki do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kodeksu postępowania cywilnego w pkt. I wyroku zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, iż przyznał wnioskodawcy J. C. prawo do emerytury od (...) (tj. od dnia ukończenia 60 roku życia).

W punkcie II wyroku, Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest

obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności .

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków i samego wnioskodawcy oraz analizy dokumentacji zawartej w aktach ZUS możliwe było dokonanie oceny wykonywania pracy wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym rodziców.

Reasumując, sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 9 stycznia 2013r. - organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. W tym stanie rzeczy, sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.

Orzekając w pkt III wyroku o kosztach postępowania, Sąd kierował się dyspozycją art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do dochodzenia praw i celowej obrony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163. poz. 1348 ze zm.) zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.